

МСПМД (IMAS) 07.10

Перше видання
01 жовтня 2001 р.
Поправка 6, червень 2013 р.

Керівництво з управління операціями з розмінування

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС)
380 Madison Avenue, M11023
New York, NY 10017
USA

Email: mineaction@un.org
Телефон: (1 212) 963 1875
Факс: (1 212) 963 2498
Веб-сайт: www.mineactionstandards.org

Застереження

Цей документ є чинним з дати, позначеної на титульному аркуші. Оскільки Міжнародні стандарти з питань протимінної діяльності (МСПМД (IMAS)) підлягають регулярній перевірці та регулярному перегляду, Користувачам слід звертатися з веб-сайтом проекту МСПМД (IMAS) за адресою: <http://www.mineactionstandards.org/> для підтвердження статусу таких стандартів, або перевіряти їх на веб-сайті ЮНМАС за адресою: www.mineaction.org.

Повідомлення про авторські права

Цей документ Організації Об'єднаних Націй є одним з Міжнародних стандартів з питань протимінної діяльності (МСПМД (IMAS)), і авторські права на нього застережено Організацією Об'єднаних Націй. Ані цей документ, ані витяги з нього не можуть відтворюватися, зберігатися або передаватися в жодній формі, або за допомогою будь-яких засобів, або з будь-якою іншою метою без попередньої письмової згоди Служби ЮНМАС, що діє від імені Організації Об'єднаних Націй.

Цей документ не призначено для продажу.

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС)
380 Madison Avenue, M11023
New York, NY 10017
USA

Email: mineaction@un.org
Телефон: (1 212) 963 1875
Факс: (1 212) 963 2498

Зміст

Зміст	iii
Передмова.....	iv
Вступ	v
Керівництво з управління операціями з розмінування	6
1. Область застосування	6
2. Нормативні посилання	6
3. Терміни, визначення та скорочення	6
4. Процес управління розмінування.....	6
4.1. Планування	7
4.2. Підготовка	7
4.2.1. Нетехнічне обстеження	8
4.2.2. Технічне обстеження	8
4.2.3. Вимоги до очищення	8
4.2.4. Фінансування (мобілізація ресурсів)	8
4.2.5. Підготовка контракту	9
4.2.6. Професійна підготовка	9
4.2.7. Інформаційне забезпечення	9
4.2.8. Обладнання та інструментарій	9
4.2.9. Акредитація	10
4.3. Очищення	10
4.3.1. Процедури очищення	10
4.3.2. Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВП).....	11
4.3.3. Спеціалізовані можливості	11
4.3.4. Забезпечення якості (ЗЯ)	11
4.3.5. Зв'язок з громадою	12
4.3.6. Гігієна та охорона праці	12
4.4. Інспекція після очищення території від мін	12
5. Управління якістю (УЯ).....	13
6. Обов'язки та зобов'язання	13
6.1. Організація Об'єднаних Націй	13
6.2. Національний орган з протимінної діяльності (НОПМД)	14
6.3. Донори	14
6.4. Організації з розмінування	14
Додаток «А» (Нормативний) Посилання	15
Додаток «В» (Інформативний) Процес розмінування	17
Додаток «С» (Інформативний) ISO 9000.....	18
Доповнення 1 до Додатка «С» (Інформаційне) Процедури, що вимагаються у стандарті 9001:2008	21
Доповнення 2 до Додатка «С» (Інформативне) ISO 9001: 2008 – Керівні принципи для розмінування	22
Реєстр поправок	23

Передмова

Міжнародні стандарти для програм у сфері гуманітарного розмінування були вперше запропоновані робочими групами на міжнародній технічній конференції, яка проходила у Данії у липні 1996 року. Були встановлені критерії для всіх аспектів процесу розмінування, рекомендовані стандарти й узгоджене нове універсальне визначення поняття «очищення/розмінування». Наприкінці 1996 року принципи, запропоновані у Данії, були розвинені робочою групою під керівництвом ООН і з'явилися «Міжнародні стандарти для проведення операцій з гуманітарного розмінування». Перше видання було опубліковане Службою Організації Об'єднаних Націй з питань протимінної діяльності (ЮНМАС) у березні 1997 року.

З того часу область застосування цих початкових стандартів була розширена з метою включення інших елементів протимінної діяльності та відображення змін, внесених до операційних процедур, практики і норм. Ці стандарти були перероблені і перейменовані на Міжнародні стандарти протимінної діяльності (МСПМД), а їх перше видання з'явилося у жовтні 2001 року.

Організація Об'єднаних Націй несе загальну відповідальність за створення умов і сприяння ефективному управлінню програмами протимінної діяльності, з розробкою і підтримкою стандартів включно. Тому Служба ЮНМАС є підрозділом у структурі Організації Об'єднаних Націй, що несе відповідальність за розробку і підтримку стандартів МСПМД. Підготовка стандартів МСПМД здійснюється за підтримки Женевського міжнародного центру гуманітарного розмінування.

Робота з підготовки, огляду і перегляду стандартів МСПМД здійснюється технічними комітетами за підтримки міжнародних, урядових і неурядових організацій. Найновішу версію кожного стандарту, разом з інформацією про роботу технічних комітетів, можна знайти за посиланням <http://www.mineactionstandards.org/>. Окремі стандарти МСПМД переглядаються не рідше, ніж раз на три роки для відображення змін, які мають місце у нормах і практиці протимінної діяльності, а також для введення цих змін до міжнародних правил і вимог.

Вступ

Загальні принципи та вимоги щодо заснування програм з питань протимінної діяльності розглядаються в стандарті МСПМД 02.10. У цьому Керівництві увагу зосереджено на вимогах до управління операціями з розмінування, включаючи обстеження та очищення/розмінування.

Розмінування, як загальне поняття, здійснюється багатьма різними типами організацій, такими як неурядові організації (НУО), комерційні компанії, національні групи з проведення протимінних операцій або військові підрозділи (для проведення гуманітарного розмінування або очищення від ВЗВ). Воно може включати проведення заходів гуманітарного характеру або складати частину програми з метою розвитку, де акцент буде зроблено на створення національних можливостей в області протимінної діяльності. Незважаючи на відмінності в підходах і навіть, можливо, різні цілі, існують загальні основні види діяльності, які передбачають загальні обов'язки, і, саме ці питання будуть предметом розгляду в цьому Керівництві.

Вивільнення/розблокування земель є процесом застосування всіх розумних зусиль з метою ідентифікації, визначення і видалення всіх мін/ВЗВ шляхом нетехнічного обстеження, технічного обстеження та/або очищення. Критерії «всіх розумних зусиль» мають визначатися Національним органом протимінної діяльності. Це досягається шляхом розробки та застосування відповідних управлінських процесів, набуття та безперервного вдосконалення професійних навичок керівниками та польовими співробітниками, отримання точної і своєчасної інформації про небезпеки, пов'язані з мінами і ВЗВ, шляхом застосування безпечних і ефективних оперативних процедур і використання відповідного та надійного устаткування. Але управління - це не тільки планування поточних завдань і контроль за їх виконанням. Це - аналіз і перегляд поточних методів і процедур з метою підвищення рівня безпеки, ефективності, надійності і забезпечення постійного зв'язку між робочим процесом розмінування і потребами постраждалих від мін громад.

Процес і процедури, які спрямовані на постійне вдосконалення системи управління і оперативних методів організації, зазвичай називаються «Управлінням якістю» (УЯ). Один з методів наочного застосування процесу УЯ - забезпечення відповідності вимогам ISO 9001: 2008. Існує значний обсяг загальної інформації та навчальних матеріалів для національних центрів з проведення протимінних операцій та організацій з розмінування, які можуть вибрати підхід, заснований на застосуванні ISO 9000.

У цьому Керівництві розглядається процес розмінування і рекомендується система управління, необхідна для забезпечення безпечного, ефективного та надійного обстеження та очищення. Аналізується актуальність ISO 9001: 2008 і пропонується його застосування як основи для впровадження ефективних методів управління.

Керівництво з управління операціями з розмінування

1. Область застосування

В цьому Керівництві встановлюються принципи і даються керівні вказівки щодо ефективного управління операціями розмінування.

Хоча в Керівництві головна увага приділяється розмінуванню, ці принципи можуть застосовуватися до інших видів протимінної діяльності, включаючи проекти щодо навчання ризикам небезпек від мін та вибухонебезпечних залишків війни (НРНМВЗВ) та операції зі знищення запасів.

2. Нормативні посилання

Перелік нормативних посилань наводиться в Додатку «А». Нормативні посилання є важливими документами, які згадуються в цьому стандарті та які становлять частину положень цього стандарту.

3. Терміни, визначення та скорочення

Повний глосарій всіх термінів, визначень і скорочень, що застосовуються в серії МСПМД (IMAS), наведено в МСПМД (IMAS)04.10.

У серії стандартів МСПМД (IMAS), слова 'shall' («має», «зобов'язаний»), 'should' («належить», «потрібно», «слід») і 'may' («може») використовуються для позначення бажаного ступеню забезпечення відповідності. Це вживання відповідає термінології, що використовується у стандартах і керівних принципах ISO:

- a) слово 'shall' («має», «зобов'язаний») використовується для зазначення вимог, методів або специфікацій, які повинні застосовуватися для того, щоб відповідати стандартам;
- b) слово 'should' («належить», «потрібно», «слід») використовується для зазначення бажаних вимог, методів або специфікацій; та
- c) слово 'may' («може») використовується для зазначення можливого методу або способу дії.

Термін «Національний орган протимінної діяльності (НОПМД)» означає урядову організацію, частіше за все – міжвідомчий комітет в країні, яка постраждала від мін/ВЗВ, на який покладено відповідальність за регулювання, управління і координування питань протимінної діяльності.

Примітка: За відсутності НОПМД, може виявитися необхідним та доречним для ООН або іншого визнаного міжнародного органу взяти на себе деякі або всі згадані обов'язки, та виконувати деякі або всі функції ЦЗР або, рідше, функції НОПМД.

Термін «організація з розмінування» (demining organisation) означає будь-яку організацію (урядовий орган, НУО, військову або комерційну організацію), що займається питаннями здійснення проектів або виконання завдань в області розмінування. Організація з розмінування може бути генеральним підрядником, субпідрядником, консультантом або агентом. Термін «підрозділ з розмінування» означає структурний елемент організації з розмінування (незалежно від його назви), який отримав оперативну акредитацію на проведення однієї або кількох запропонованих операцій з розмінування, таких як технічні обстеження, маркування, ручне розмінування, знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВНП) або з використанням собак мінно-розшукової служби (СМРС).

4. Процес управління розмінуванням

Процес управління операціями з розмінування схематично зображено в Додатку В. На практиці, цей процес може бути нелінійним, а заходи не завжди можуть виконуватися в зображеній послідовності. Однак, процес показує загальну черговість і логічну послідовність операцій з моменту визначення проблеми і до передачі очищених ділянок землі передбачуваним користувачам. Нижче ми розглянемо чотири етапи процесу управління (планування, підготовка, розмінування та заходи, що проводяться після проведення операцій з розмінування). Очищення земель є процесом застосування всіх розумних зусиль для ідентифікації або кращого визначення Підтверджених небезпечних територій (ПНТ) та спростування будь-якої підозри щодо мін/ВЗВ, включаючи субоєприпаси, які не вибухнули, шляхом нетехнічного обстеження, технічного

обстеження та розмінування з використанням підходів, що ґрунтуються на доказах та документації. Цей процес в деталях розглянуто в стандарті МСПМД (IMAS) 07.11 «Вивільнення (розблокування) земель».

4.1. Планування

Планування - це процес збору, оцінки та обробки інформації, вибір належного шляху продовження діяльності і подальша детальна розробка способу, за допомогою якого поставлене завдання має виконуватися.

Для планування протимінної діяльності необхідна точна і своєчасна інформація про форму, масштаб і вплив небезпек від застосування мін та ВЗВ. Така інформація буде надходити від підрозділів нетехнічного та технічного обстеження, з місцевих джерел, в результаті проведення завдань з оцінки та обстеження, а також від проектів та заходів з питань протимінної діяльності (включаючи НРНМВЗВ), які постійно здійснюються на місцях.

Рішення щодо розробки національної програми з питань протимінної діяльності, як правило, є результатом аналізу достатнього обсягу зібраної інформації, яка свідчить про наявність такої потреби. Процес збору такої інформації є поєднанням офіційних/цілеспрямованих і неформальних різновидів діяльності, і його можна назвати процесом Загальної оцінки протимінної діяльності (ЗОПМД). Цей процес є безперервним процесом збору інформації, що стосується нещасних випадків, інцидентів та іншої інформації, пов'язаної з мінами та ВЗВ, яку збирають за допомогою будь-яких відповідних засобів. Цей процес фактично починається з того моменту, коли отримано першу партію інформації, що вказує на наявність в країні проблем, пов'язаних з мінами та ВЗВ, і фактично завершується тоді, коли стає відомою вся інформація про проблеми, пов'язані з мінами та ВЗВ.

В рамках процесу ЗОПМД:

- a) збирається та аналізується інформація з метою оцінки масштабів і впливу проблем, пов'язаних з мінами та ВЗВ в країні та в окремих громадах, які постраждали від застосування мін;
- b) надається інформація, на основі якої визначається необхідність обстеження районів, які, за наявними відомостями, вражені та/або, імовірно, вражені мінами і ВЗВ, а також дані про кількість і типи вибухонебезпечних предметів;
- c) збирається загальна інформація, на зразок даних про рівень безпеки, рельєф місцевості, характеристики ґрунтів, клімат, маршрути, інфраструктуру та місцеві допоміжні об'єкти з метою сприяння в плануванні майбутніх заходів та проектів з питань протимінної діяльності.

Інформація, зібрана в процесі ЗОПМД, має дати повне уявлення про розміри та масштаби проблеми (якщо така проблема існує), містити дані про оцінку необхідних для цього ресурсів, можливості і потенціал країни для розгляду цієї проблеми та про оцінку потреби у зовнішній допомозі, включаючи фінансові та людські ресурси, матеріали та інформацію. На певному етапі зібраної інформації виявиться досить для того, щоб національний орган міг, за сприяння, в разі необхідності, встановити пріоритети і почати розробку узгодженої національної програми і плану з питань протимінної діяльності. Для можливих майбутніх програм з питань протимінної діяльності процес планування в ідеальному випадку повинен починатися з проведення офіційної оцінки ситуації в країні¹. Оцінка буде в значній мірі базуватися на існуючій інформації, представленій колишніми ворогуючими угрупованнями, а також агентствами та організаціями, які знайомі з ситуацією в країні або регіоні, які постраждали від мін, в тому числі і жіночими організаціями. У тих випадках, коли потрібна допомога ООН, в країну може бути направлена багатопрофільна група з оцінки становища з метою перевірити достовірність інформації або оновити існуючу інформацію, а також визначити на місці масштаби і вплив ситуації, пов'язаної з мінами та ВЗВ. Виходячи з оцінки становища в країні, слід визначити необхідність розробки національної програми з питань протимінної діяльності, та можливість розробки такої програми. Необхідно повною мірою враховувати результати поточної роботи, включаючи місцеві неформальні проекти з розмінування.

4.2. Підготовка

Підготовка включає всі відповідні види діяльності, які допомагають роз'яснити потреби в вивільненні землі і розвинути можливості організації з розмінування та її підрозділів щодо виконання завдань нетехнічного та

¹ Це не те ж саме, що ЗОПМД, але є її частиною

технічного обстеження, очищення територій. Сюди входять відбір та акредитація організацій з розмінування з відповідності до процедур, визначених стандарті МСПМД (IMAS) 07.30.

На національному рівні процес підготовки повинен також включати:

- a) підготовку обладнання;
- b) визначення методів звітування про постраждалих з розбивкою за статтю та віком;
- c) заснування мережі з місцевих волонтерів серед чоловіків та жінок, або зв'язок з наявними мережами місцевих волонтерів
- d) координація діяльності;
- e) зв'язки з іншими секторами, та
- f) управління інформацією

4.2.1. Нетехнічне обстеження

Нетехнічне обстеження включає в себе збір та аналіз даних (без застосування технічних засобів) про наявність, тип, розподіл забруднення мінами/ВЗВ та про навколишнє середовище з тим, щоб краще визначити райони, де міни/ВЗВ наявні, а де їх немає, з метою визначення пріоритетів вивільнення земель і прийняття рішень для визначення процесів ПМД шляхом надання фактичного матеріалу. У Стандарті МСПМД (IMAS) 08.10 наведено рекомендації щодо проведення нетехнічного обстеження.

4.2.2. Технічне обстеження

Технічне обстеження включає в себе збір та аналіз даних (із застосуванням технічних засобів) про наявність, типи, розподіл забруднення мінами/ВЗВ та про навколишнє середовище з тим, щоб краще визначити райони, де міни/ВЗВ наявні, а де їх немає, з метою визначення пріоритетів вивільнення земель і прийняття рішень для визначення процесів ПМД шляхом надання фактичного матеріалу. У Стандарті МСПМД (IMAS) 08.20 наведено рекомендації щодо проведення технічного обстеження.

4.2.3. Вимоги до очищення

Очищення є останньою дією в процесі вивільнення земель; в ідеалі, воно має проводитися тільки на підтверджених небезпечних територіях (ПНТ), межі яких визначаються за результатами нетехнічного та технічного обстеження. Метою очищення є виявлення і видалення або знищення всіх мін та вибухонебезпечних залишків війни (ВЗВ), включаючи суббоєприпаси, що не вибухнули, з певного району, в межах певної глибини залягання, щоб забезпечити безпечне користування землею. Рекомендації стосовно очищення містяться у стандарті МСПМД (IMAS) 09.10.

За певних обставин, наприклад, на ранніх етапах деяких програм розмінування, організації з розмінування надається право визначити власні завдання з розмінування на основі загальних пріоритетів, які надаються донором та/або НОПМД. У таких випадках організація з розмінування до проведення операцій з очищення, зобов'язана офіційно зафіксувати район і глибину передбачуваного розмінування для кожного проекту у відповідності до рекомендацій стандарту МСПМД (IMAS) 07.11 «Вивільнення (розблокування) земель».

4.2.4. Фінансування (мобілізація ресурсів)

Програми з розвідки та очищення можуть фінансуватися з багатьох джерел. Фінансування може забезпечуватися урядом постраждалої від мін країни, а також надходити від урядів країн-донорів, Організації Об'єднаних Націй або інших міжнародних організацій або, в деяких випадках, від благодійних або філантропічних організацій. НУО, що займаються розмінуванням, можуть залучати кошти безпосередньо з державних і приватних джерел або збирати кошти у населення. Кошти можуть зберігатися в трастових фондах або в деяких інших формах контрольованих рахунків. Незалежно від джерела фінансування, важливо, щоб кошти відповідали реальній вартості обстеження та розмінування, а донор щоб взяв на себе довгострокові зобов'язання. Це особливо важливо для великих проектів, які вимагають від організації з розмінування здійснення значних інвестицій в персонал, дороге нове обладнання, таке як механічні засоби розмінування, і в створення спеціалізованих можливостей, наприклад, що стосуються підготовки та навчання собак МРС. Фінансування, в міру необхідності, має враховувати в програмі потреби як чоловіків, так і жінок.

4.2.5. Підготовка контракту

В ідеальному випадку, визначення роботи, яку належить виконати, має здійснюватися у формі контракту, письмового розпорядження про виконання завдання або іншої офіційної угоди. Підготовка контракту або письмового розпорядження про виконання завдання дозволяє національному уряду постраждалої від мін країни, спільно з організацією-донором, детально визначити вимоги до очищення. У контракті мають вказуватися докладні дані про процеси управління ризиками і якістю, які будуть застосовуватися протягом робіт з розмінування. У ньому також слід вказати вимоги до звітності, а також ключові виробничі і фінансові показники, яких необхідно досягнути.

Рекомендації щодо контрактів на розчищення/розмінування наведено в стандарті МСПМД (IMAS) 07.20.

4.2.6. Професійна підготовка

Для проведення обстеження та очищення потрібні висококваліфіковані керівники і добре підготовлені інспектори/сапери. Хоча може виявитися доцільною централізована підготовка національних керівників і технічних радників старшої ланки в певному обсязі, більшість заходів в рамках такої підготовки слід проводити в країні, що постраждала від мін, але не лише з причин культурного і мовного характеру, а у зв'язку з наявністю доступу до докладних даних про загрозу, пов'язану з мінами/ВЗВ. Слід також розглянути питання про підготовку керівників (як чоловіків, так і жінок). Рекомендації щодо підготовки кадрів надаються у МСПМД (IMAS) 06.10 «Управління професійною підготовкою».

4.2.7. Інформаційне забезпечення

Для ефективного управління програмами в області розмінування необхідна точна, належна і своєчасна інформація. Існує багато джерел інформації на місцевому, національному та міжнародному рівнях, якими можуть користуватися у своїй роботі фахівці з планування та керівники проектів, а також представники спільноти донорів. Часто доступ до такої інформації є обмеженим, а точність і достовірність найбільш важливих даних не може бути підтверджена.

НОПМД повинен докласти всіх зусиль до повного охоплення постраждалих від мін громад загальним інформаційним потоком і процесом управління. Це можна зробити шляхом створення на базі громад механізмів звітності та на основі залучення громад до національного процесу протимінної діяльності. Для забезпечення різноманітності участь громад має бути збалансованою, враховуючи, окрім усього іншого, такі чинники як стать, вік і культура.

НОПМД та організації з розмінування зобов'язані створювати і підтримувати на належному рівні ефективні системи управління інформацією. В рамках ООН було розроблено Інформаційну систему управління для протимінної діяльності (ІСУПМД) з метою створення механізму для своєчасного збору, узагальнення і поширення інформації на місцевому рівні і на рівні головного офісу. Всі програми з питань протимінної діяльності мають доступ до ІСУПМД.

Рекомендації щодо потреб в інформації, в управлінні інформацією та в застосуванні інформаційних систем для проведення операцій з розмінування наводяться в стандарті МСПМД (IMAS) 05.10.

4.2.8. Обладнання та інструментарій

НОПМД несе відповідальність за виділення належних інструментів та засобів найбільш ефективним чином з метою забезпечити виконання пріоритетних завдань. Це можна зробити шляхом створення і збереження резервних можливостей на національному рівні, які можуть виділятися у міру необхідності та в залежності від ситуації в області очищення.

В рамках програм обстеження та очищення увага традиційно зосереджується на методах, процедурах і навчально-тренувальних заняттях в області ручного розмінування. У багатьох ситуаціях методи ручного розмінування (з використанням металошукачів і ручного інструменту) будуть найбільш придатними та дієвими засобами виявлення, видалення або знищення мін та ВЗВ. Однак, в деяких програмах більш широке використання обладнання може дозволити виконання операцій з очищення територій (та інших елементів процесу розмінування) більш безпечним, ефективним і результативним чином.

Технології в області розмінування можна згрупувати у три загальні категорії за ступенем їх технічної готовності та доступності:

- a) обладнання, яке було повністю доопрацьовано, випробувано й оцінено (Випробування та Оцінка - ВТО), і яке може застосовуватися в рамках програм з розмінування без будь-яких значних модифікацій або змін;
- b) ті технології, які довели свою ефективність, але потребують подальшого вдосконалення та проведення офіційного ВТО, та
- c) ті технології, які можуть застосовуватися в рамках програм розмінування, але які належить допрацювати і які ще не були продемонстровані офіційно.

Організаціям з розмінування слід зосередити свої зусилля на закупівлі обладнання, що належить до першої категорії, але, у міру можливості, вони повинні сприяти в розробці і проведенні польових випробувань технологій другої категорії. Деякі нові технології мають потенціал, який дозволяє досягти істотних удосконалень в плані безпеки і економічної ефективності; донори мають надавати допомогу і підтримку тим організаціям з розмінування, які застосовують в польових умовах нові технології і проводять свої власні ВТО.

Рекомендації щодо застосування обладнання під час операцій з розмінування наведено в стандарті МСПМД (IMAS) 03.10. В серії Робочих угод ЄКС (Європейська комісія по стандартизації) наводяться рекомендації щодо ВТО робочого обладнання для розмінування, на зразок металошукачів, механічних засобів розмінування та засобів індивідуального захисту. Більш детальну інформацію можна знайти на сайті МСПМД (IMAS).

4.2.9. Акредитація

Процедура акредитації складається з двох частин. Акредитація організації - це процедура, за допомогою якої організація з розмінування отримує офіційне визнання в якості організації, що є компетентною і здатною планувати безпечним, ефективним і результативним чином діяльність, пов'язану з розмінуванням, а також керувати такою діяльністю. Операційна акредитація - це процедура, за допомогою якої організація з розмінування отримує офіційне визнання в якості організації, що є компетентною і здатною здійснювати діяльність з розмінування. Акредитація надається головному офісу організації, розташованій на території країни, на обмежений період часу, як правило, на термін від двох до трьох років. Операційна акредитація стосується можливостей, необхідних для проведення окремої конкретної операції з розмінування, на зразок обстеження, ручного розмінування або використання собак мінно-розшукової служби (МРС).

Рекомендації щодо акредитації організацій з розмінування наводяться в МСПМД (IMAS) 07.30.

4.3. Очищення

Очищення територій означає виявлення, видалення або знищення мін та ВЗВ, а для ЗВП цей процес може також включати в себе забезпечення доступу, діагностику, знешкодження, остаточне знищення і (в разі необхідності) захисні роботи.

Рекомендації щодо вимог до розмінування наводяться у стандарті МСПМД (IMAS) 09.10. Рекомендації щодо вимог до очищення районів бойових дій даються в стандарті МСПМД (IMAS) 09.11 «Очищення зони бойових дій».

4.3.1. Процедури очищення

Потреба в дієвих та безпечних оперативних процедурах є дуже істотною. Деякі оперативні процедури ґрунтуються на міжнародних нормах і передових практичних методах на зразок знищення мін та ВЗВ на місці та на безпечній відстані, а також поводження з вибуховими речовинами. Деякі процедури визначаються масштабами місцевої загрози, пов'язаної з мінами і ВЗВ, а також умовами місцевості. Окремі процедури відображають характеристики та ефективність обладнання. Інші процедури відображають місцеві переваги на зразок вибору положення, прийнятого для зондування та відкопування мін.

Для всіх оперативних процедур, методів і навчально-тренувальних вправ мають бути підготовлені стандартні операційні процедури (СОП). СОП є інструкціями, які визначають бажаний спосіб виконання оперативних завдань або заходів. Їх мета полягає в тому, щоб встановити визнані і вимірювані ступені однаковості, відповідності та уніфікації в рамках однієї організації, з метою підвищення рівня ефективності та безпеки. СОП мають відображати місцеві вимоги та обставини, а також мають враховувати гендерну специфіку.

4.3.2. Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВП)

ЗВП включає в себе видалення мін та ВЗВ, включаючи суббоєприпаси, що не вибухнули. (Див. визначення в МСПМД (IMAS) 04.10). Міни та ВЗВ можуть видалятися в рамках контракту на розмінування, або можуть знешкоджуватися відповідно до окремих угод підрядником, що спеціалізується на ЗВП, або обидві ситуації можуть мати місце одночасно. Для цілей МСПМД (IMAS), обидва види діяльності визначаються як операції ЗВП.

Більшість ВЗВ, виявлених під час обстеження та очищення, є невеликими за розміром вибухонебезпечними предметами на зразок суббоєприпасів, гранат та мінометних мін. Але ВЗВ можуть також бути більшими за розміром предметами на зразок артилерійських боєприпасів, керованих ракет, авіаційних бомб та касетних боєприпасів, а також схованок з залишеними вибухонебезпечними предметами (ЗВП). У зв'язку з широким розмаїттям розмірів і складністю ВЗВ необхідно приділяти особливу увагу питанням управління процесом ЗВП.

Рекомендації щодо управління процесом ЗВП, як частини програми з розмінування, наводяться в стандарті МСПМД (IMAS) 09.30. До нього включено загальні принципи і обов'язки в галузі управління. Він не містить спеціальні технічні інструкції щодо видалення конкретних видів вибухонебезпечних предметів (ВНП). Рекомендації щодо вимог до класифікації ВНП наведено в CWA 15464: 2005.

4.3.3. Спеціалізовані можливості

4.3.3.1. Застосування собак мінно-розшукової служби

Застосування собак МРС для виявлення запахів, що виходять від встановлених в землі мін та боєприпасів, стає все більш поширеним явищем в останні роки, і в рамках деяких програм зараз використовується велика кількість таких собак. Однак, були помічені коливання ефективності під час використання собак МРС. За даними деяких користувачів, ефективність операцій розмінування зросла в п'ять і більше разів, в той час як інші користувачі, навіть в тих же районах, висловлюють сумніви щодо ефективності і надійності своїх програм із застосуванням собак МРС. Аналогічні розбіжності мали місце і при проведенні випробувань, пов'язаних з застосуванням собак.

У стандарті МСПМД (IMAS) 09.40 наведено рекомендації для НОПМД та установ з розмінування, які використовують собак МРС.

4.3.3.2. Механічні засоби розмінування

Зараз виробляється все більша кількість механічних засобів розмінування, призначених як для підриву, так і для знищення або ізолювання мін. У деяких випадках механічні пристрої також можуть бути застосовані проти визначених ВЗВ, наприклад, проти суббоєприпасів. Попередні машини були громіздкими, ненадійними і малопотужними, а якість очищення була значно нижчою встановленого ООН мінімального рівня, якщо вони не становили частину комплексного процесу з використанням ручних і механічних засобів розмінування. Сьогодні, в тих районах, де такі машини використовуються, їх застосування зводиться до скорочення ризиків шляхом видалення рослинності та мін з детонаторами натяжної дії, а також знищення деяких видів мін як частини операції по скороченню площі замінованого району. У стандарті МСПМД (IMAS) 09.50 наведено рекомендації щодо застосування механічних засобів розмінування.

Процедури впровадження нових і невипробуваних систем були розроблені в 1998 році на Міжнародній конференції з питань протимінної технології в місті Карлсруе. Конференція рекомендувала проводити офіційну оцінку всіх механічних систем розмінування з метою підтвердження їхньої безпеки, ефективності і надійності. Згодом цю рекомендацію було прийнято Організацією Об'єднаних Націй для програм з питань протимінної діяльності, які підтримує ООН.

В ідеальному випадку, випробування (з подальшою оцінкою результатів випробувань) мають проводитися до впровадження механічних систем в програми з питань протимінної діяльності. Однак, іноді може виникнути необхідність в проведенні оцінки після початку здійснення програми. Рекомендації щодо випробування механічних засобів розмінування можна знайти в CWA 15044: 2004.

4.3.4. Забезпечення якості (ЗЯ)

Мета ЗЯ полягає в тому, щоб підтвердити відповідність практичних методів управління і оперативних процедур в області розмінування, а також підтвердити, що вони забезпечать дотримання встановлених вимог безпечним, ефективним і надійним чином. Внутрішній контроль за ЗЯ проводиться організаціями з

розмінування, але необхідно також проводити зовнішні інспекції шляхом залучення зовнішнього органу моніторингу.

До моніторингу слід включати проведення структурованих дискусій за участю керівництва і фахівців з розмінування, а також офіційних перевірок процедур СОП, звітів та облікової документації.

НОПМД може призначити агента з моніторингу та інспектування організації з розмінування та підпорядкованих їй підрозділів, а моніторинг та інспектування мають проводитися відповідно до умов, узгоджених в контракті або іншій офіційній угоді. Від будь-якого агента, призначеного НОПМД згаданим чином, вимагається мати всі технічні засоби і обладнання, персонал, системи управління та процедури СОП, необхідні для здійснення адекватного моніторингу.

У стандарті МСПМД (IMAS) 07.40 даються рекомендації щодо вимог до здійснення моніторингу, та детально викладаються обов'язки в цій області.

4.3.5. Зв'язок з громадою

Зв'язок з громадою є невід'ємною частиною програми розмінування в цілому і в процесі вивільнення земель, зокрема. Особливі зусилля мають докладатися до забезпечення гендерної рівноваги і різноманітності для посадовців, які займаються зв'язком з громадою. Зв'язок з громадою відіграє важливу роль:

- a) в підтвердженні вимог до обстеження та очищення;
- b) в забезпеченні високого ступеня довіри з боку жителів громад до якості кінцевого продукту (тобто, очищеної території).

Загальні вимоги до функції, пов'язаної з встановленням зв'язку з громадами, можуть задовольнятися фахівцями з числа членів групи з розмінування, або виконання цієї функції може бути передано спеціалізованій агенції з питань НРНМВЗВ.

НОПМД слід включити функцію встановлення зв'язків з громадами до загального плану моніторингу. У деяких випадках, можливо, буде потрібно вжити заходів щодо об'єднання зусиль з метою встановлення зв'язків між організаціями з розмінування і програмами НРНМВЗВ з тим, щоб забезпечити організацію та підтримку на належному рівні адекватної функції зв'язків з громадами.

4.3.6. Гігієна та охорона праці

Від керівників програм з розмінування вимагається забезпечити безпечне виробниче середовище шляхом ефективного керівництва і контролю, розробкою методів роботи, які сприяють зменшенню ризику, шляхом відбору обладнання, яке за своєю суттю має безпечну конструкцію, шляхом організації відповідної підготовки та надання Засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) для чоловіків і жінок. Враховуючи широкий діапазон оперативних умов та різновидів розмінування, немає можливості розробити точний та повний набір технічних нормативів, застосовних до всіх ситуацій. Організаціям з розмінування слід розробляти та застосовувати на практиці процедури і процеси в галузі управління, які дозволять ідентифікувати, оцінювати і зменшувати систематичним і своєчасним чином ризику щодо Гігієни та охорони праці для кожного завдання з розмінування і для кожної ділянки, де проводиться розмінування.

Керівництва щодо розробки та впровадження систем управління Гігієни та охорони праці для застосування в операціях з розмінування наводяться в стандартах: МСПМД (IMAS) 10.10. Рекомендації щодо техніки безпеки на робочому майданчику наведено в МСПМД (IMAS) 10.20. Рекомендації щодо ЗІЗ наведено в МСПМД (IMAS) 10.30; Рекомендації щодо медичного забезпечення наводяться в МСПМД (IMAS) 10.40. Рекомендації щодо зберігання, перевезення вибухових речовин та поводження з ними наведено в стандарті МСПМД (IMAS) 10.50. Рекомендації щодо звітності та розслідування інцидентів під час розмінування наведено в МСПМД (IMAS) 10.60. Рекомендації щодо захисту навколишнього середовища наведено в стандарті МСПМД (IMAS) 10.70.

4.4 Інспекція після очищення території від мін

Мета інспекції очищених територій полягає в тому, щоб упевнитися у виконанні вимог в області розмінування, і в цьому відношенні інспекція є найважливішою частиною всього процесу розмінування. У стандарті МСПМД (IMAS) 09.20 надаються рекомендації щодо впровадження системи управління з метою інспектування якості розмінування території шляхом проведення вибіркового перевірок. Одним з важливих

аспектів цієї процедури є уточнення джерел будь-якого залишкового ризику, а також забезпечення повної поінформованості жителів громади про це.

До передачі очищеної ділянки землі користувачам її територію слід обстежити та маркувати, а також підготувати всю необхідну документацію, включаючи офіційне свідоцтво про передачу. У стандарті МСПМД (IMAS) 08.30 даються рекомендації щодо вимог в зв'язку з передачею ділянки після очищення та обов'язків в галузі управління. Цей процес повинен включати аналіз доступу до очищеної землі, використання та форму власності очищеної землі, а також виключати дискримінацію чоловіків та жінок під час процесу передачі.

Організаціям з розмінування, у міру можливості, слід проводити офіційну перевірку після виконання проекту (ППП) (аналітичний огляд виконання проекту) з метою засвоєння уроків, одержаних на етапах планування, підготовки та очищення протимінної операції. До PPP слід включати звіт про відповідність обладнання, процедур, підготовки і технічної підтримки, і до нього слід включити всі звіти про нещасні випадки/інциденти. Слід визначити проблемні питання, встановити їх пріоритетність та запропонувати вирішення цих питань. Вимоги по PPP слід включати до контрактів на очищення донорами і національними органами. PPP слід поширити між національними органами з питань протимінної діяльності, передати Організації Об'єднаних Націй (Служби ЮНМАС, UNDP та UNOPS), а також донорам або спонсорам. Якщо в PPP вказані недоліки щодо обладнання, яке застосовується або щодо встановлених процедур (особливо це стосується питань, пов'язаних з безпекою), такі PPP слід поширити якомога ширше.

5. Управління якістю (УЯ)

Мета ефективного управління операціями з обстеження і розмінування полягає в тому, щоб очистити територію від мін безпечним і дієвим способом. Це досягається шляхом розробки і застосування відповідних управлінських процесів, придбання керівниками і спеціалістами з розмінування професійних навичок і постійного їх вдосконалення, отримання точної та своєчасної інформації про загрозу, пов'язану з мінами та ВЗВ, застосування безпечних і ефективних процедур, а також шляхом застосування належного і дієвого обладнання. Але управління - це не тільки планування поточних завдань і контроль за їх здійсненням. Управління - це також проведення огляду та перегляду застосовуваних методів і процедур з метою підвищення рівня безпеки, ефективності та результативності.

Процес і процедури, спрямовані на безперервне вдосконалення системи управління і оперативних методів роботи організації, зазвичай позначаються як УЯ. Один із способів продемонструвати УЯ для організації - це забезпечити відповідність до вимог стандарту ISO 9001: 2000.

Є значний обсяг загальної інформації та навчальних матеріалів для тих національних ЦЗР і організацій з розмінування, які воліють застосовувати підхід, заснований на стандарті ISO 9001: 2008. Підхід, заснований на застосуванні стандарту ISO 9001: 2008, описується в Додатку С. По суті, стандарт ISO 9001: 2008 є серією міжнародних норм для систем якості. У них вказані вимоги і рекомендації для розробки системи управління, мета яких полягає в забезпеченні відповідності вироблених «продуктів» або наданих «послуг» узгодженим потребам. У випадку розмінування, таким продуктом є очищена територія, яка є безпечною для запланованого використання.

Керівникам організацій з розмінування настійно рекомендується розглянути питання про те, як застосовувати принципи УЯ до протимінної діяльності. При цьому вони повинні звернути особливу увагу на два питання. По-перше, як слід планувати та застосовувати спеціальні процеси, проводити їх моніторинг та перегляд (на зразок очищення землі). І, по-друге, їм слід звернути увагу на виконання своїх обов'язків всіма керівниками і спеціалістами з розмінування щодо виявлення та використання нагод для вдосконалення цього процесу.

6. Обов'язки та зобов'язання

6.1. Організація Об'єднаних Націй

Організація Об'єднаних Націй несе загальну відповідальність за створення умов, що сприяють ефективному управлінню програмами з питань протимінної діяльності шляхом безперервного вдосконалення стандартів МСПМД (IMAS) з метою відображення динаміки розвитку норм та практики в області протимінної діяльності та внесення змін до міжнародних правил та вимог, таких, наприклад, як норми, розроблені Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO) і Міжнародною організацією праці (МОП). Служба ЮНМАС є службою Секретаріату Організації Об'єднаних Націй, яка несе перед міжнародною спільнотою відповідальність за розробку і підтримку стандартів МСПМД (IMAS), включаючи це Керівництво.

6.2. Національний орган з протимінної діяльності (НОПМД)

НОПМД відповідає за створення умов на національному і місцевому рівнях, які забезпечують ефективне управління проектами з обстеження та розмінування. НОПМД несе повну відповідальність за здійснення всіх етапів в межах національних кордонів своєї країни, включаючи визначення вимог до обстеження та очищення, акредитацію організацій з розмінування, моніторинг діяльності організацій з розмінування, проведення інспекцій після очищення територій до прийняття повної відповідальності за очищені території.

НОПМД несе відповідальність за розробку і підтримку на належному рівні національних стандартів, правил і процедур, що стосуються управління протимінною діяльністю. Ці національні стандарти, правила і процедури не мають суперечити стандартам МСПМД (IMAS) та іншим відповідним національним та міжнародним стандартам, правилам і вимогам.

6.3. Донори

Донорські організації беруть участь в процесі управління, і в цій якості несуть відповідальність за забезпечення ефективного фінансування проектів і управління ними відповідно до міжнародних стандартів, включаючи гендерну проблематику. Це передбачає пильну увагу до складання контрактної документації і забезпечення відповідності організацій з розмінування, вибраних для реалізації таких контрактів, критеріям акредитації. Донори або їх представники частково відповідають також за забезпечення дотримання стандартів і керівних принципів, що стосуються управління якістю. Така відповідальність та підзвітність ще більше зростають тоді, коли НОПМД знаходиться в процесі становлення і не мав можливості накопичити достатній досвід.

6.4. Організації з розмінування

В кінцевому підсумку, саме від організації з розмінування, незалежно від її типу, вимагається створення відповідної та ефективної системи управління, демонстрації її НОПМД і застосування протягом всього процесу здійснення проекту з обстеження та розмінування.

Там, де НОПМД знаходиться в процесі становлення, організації з розмінування також несуть відповідальність за сприяння процесу формування, надаючи консультативну та іншу допомогу, включаючи розробку національних стандартів.

Додаток «А» (Нормативний) Посилання

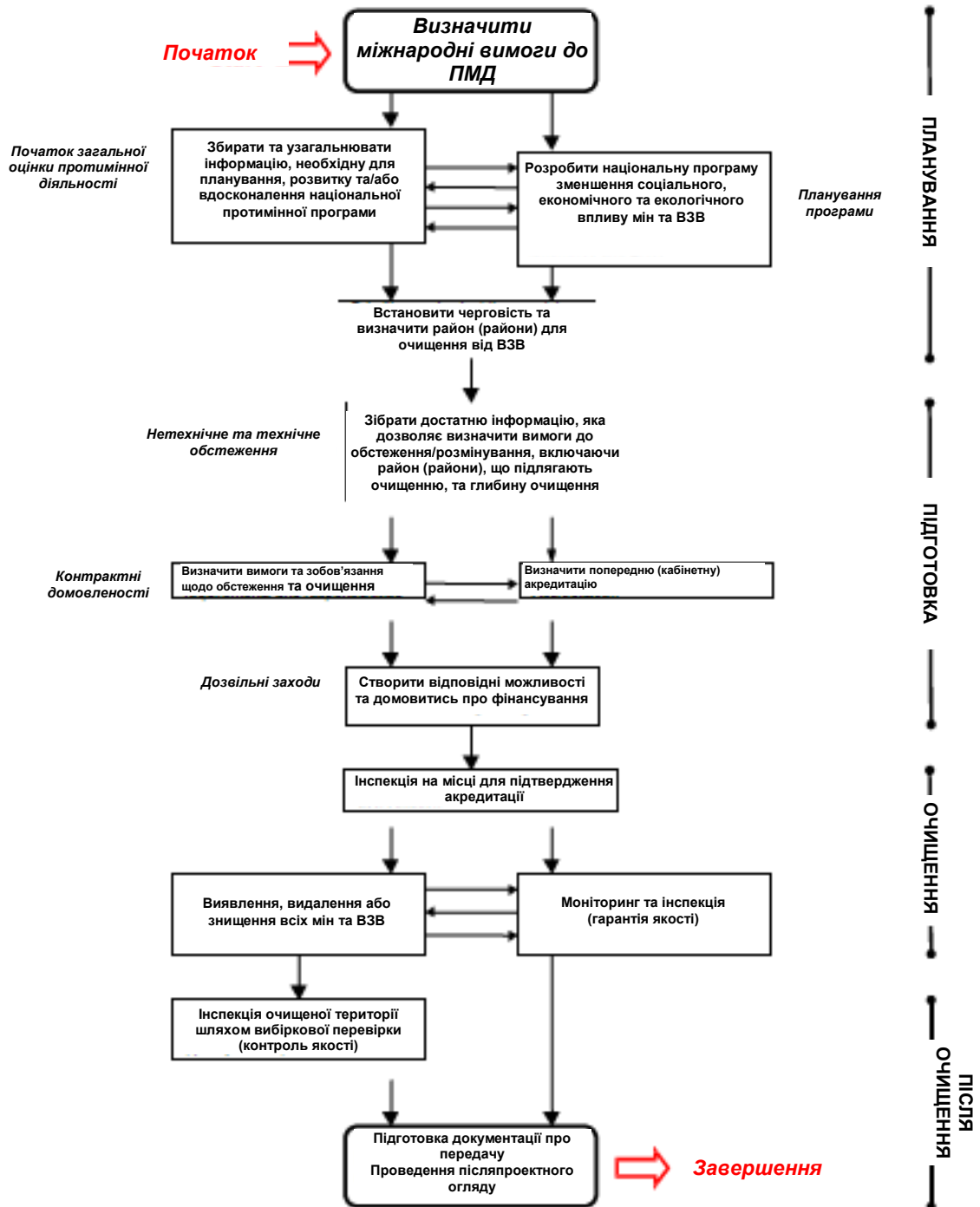
Наступні нормативні документи містять положення, які шляхом посилання на них в даному тексті, складають положення цієї частини стандарту. Для датованих посилань наступні зміни або перегляд будь-якої з цих публікацій не застосовуються. Проте сторонам угод, заснованих на цій частині стандарту, рекомендується вивчити можливість застосування найостанніших видань нормативних документів, зазначених нижче. Для датованих посилань поширюється останнє видання нормативного документа. Члени ISO та IEC ведуть реєстри чинних в даний час стандартів ISO або EN:

- a) МСПМД (IMAS) 02.10 «Керівництво по створенню програми з питань протимінної діяльності»
- b) МСПМД (IMAS) 03.10 «Керівництво з закупівлі протимінного обладнання»
- c) МСПМД (IMAS) 04.10 «Глосарій термінів, визначень та скорочень з питань протимінної діяльності»
- d) МСПМД (IMAS) 05.10 «Управління інформацією в сфері протимінної діяльності»
- e) МСПМД (IMAS) 06.10 «Управління підготовкою»
- f) МСПМД (IMAS) 07.11 «Вивільнення (розблокування) земель»
- g) МСПМД (IMAS) 07.20 «Керівництво зі складання контрактів з протимінної діяльності»
- h) МСПМД (IMAS) 07.30 «Акредитація організацій та операцій з розмінування»
- i) МСПМД (IMAS) 07.40 «Моніторинг організацій з розмінування»;
- j) МСПМД (IMAS) 08.10 «Нетехнічне обстеження»;
- k) МСПМД (IMAS) 08.20 «Технічне обстеження»;
- l) МСПМД (IMAS) 08.30 «Підготовка документації після очищення території від мін»;
- m) МСПМД (IMAS) 09.10 «Вимоги до очищення території від мін»;
- n) МСПМД (IMAS) 09.11 «Очищення зони бойових дій»;
- o) МСПМД (IMAS) 09.20 «Інспекція розчищених територій. Керівництво з використання процедур взяття проб»
- p) МСПМД (IMAS) 09.30 «Знешкодження вибухонебезпечних предметів»
- q) МСПМД (IMAS) 09.40 «Керівництво з застосування собак мінно-розшукової служби»
- r) МСПМД (IMAS) 09.50 «Розмінування із застосуванням механічних засобів»
- s) МСПМД (IMAS) 10.10 «Гігієна та охорона праці - Загальні вимоги»
- t) МСПМД (IMAS) 10.20 «Гігієна та охорона праці - Безпека на робочому майданчику розмінування»
- u) МСПМД (IMAS) 10.30 «Гігієна та охорона праці – ЗІЗ»
- v) МСПМД (IMAS) 10.40 «Гігієна та охорона праці – Медичне забезпечення операцій з розмінування»
- w) МСПМД (IMAS) 10.40 «Гігієна та охорона праці – Зберігання, транспортування та поводження з вибуховими речовинами
- x) МСПМД (IMAS) 10.60 "Звітність та розслідування нещасних випадків під час розмінування»;

- y) МСПМД (IMAS) 10.70 «Гігієна та охорона праці - Захист навколишнього середовища»
- z) CWA 15044: 2004 «Випробування механічних засобів розмінування»
- aa) CWA 15464: 2005 Кваліфікаційні стандарти щодо знешкодження ВВП
- bb) ISO 9001: 2008 (E)

Слід використовувати саме останню версію/видання цих посилань. ЖМЦГР зберігає копії всіх посилань, які використовуються в цьому стандарті. Реєстр найостанніших версій/видань стандартів МСПМД (IMAS), рекомендацій і посилань ведеться ЖМЦГР, і отримати до них доступ можна на веб-сайті МСПМД (IMAS) ([Http://www.mineactionstandards.org/](http://www.mineactionstandards.org/)). НОПМД, наймачі та інші зацікавлені органи і організації повинні отримати копії до початку проведення програм протимінної діяльності.

Додаток «В» (Інформативний) Процес розмінування

Додаток «С» (Інформативний) ISO 9000

Цей Додаток є витягом з документа ООН про застосування систем управління якістю, який підготувала Служба ЮНМАС та надала його Міжнародному робочому семінару з питань управління протимінної діяльністю, який відбувся в Оттаві, в березні 1998 року. Він був оновлений для відображення змін, викликаних переглядом стандарту ISO 9000 з подальшим випуском серії стандартів ISO 9000:2000.

ВСТУП

Структуру міжнародних стандартів гуманітарного розмінування і очищення від мін було розроблено і узгоджено на Міжнародній конференції з питань технології розмінування у Данії в липні 1996 року. Було встановлено критерії для всіх аспектів процесу розмінування, рекомендовано стандарти і запропоновано нове універсальне визначення рівнів очищення. Ці стандарти тепер називаються Міжнародними стандартами протимінних дій.

Конференція також рекомендувала прийняти скоординований підхід до питань забезпечення якості та контролю якості; зокрема, необхідно було вивчити питання про відповідність систем управління якістю (включаючи застосування систем ISO 9000) вимогам протимінної діяльності. У своїй доповіді 1996 року Генеральній Асамблеї Генеральний секретар визнав відповідальність ООН за подальше здійснення роботи в цьому напрямку. [A/51/540 від 23 жовтня 1996 року.] На своїй П'ятдесят Першій сесії Генеральна Асамблея закликала держави-учасниці, міжурядові організації, НУО та фундації надати підтримку цій діяльності з розробки протимінних стандартів та систем управління якістю. [A/RES/51/149 від 4 лютого 1997 року.]

МЕТА ТА ОБЛАСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДОКУМЕНТА

У цьому звіті досліджується питання відповідності систем управління якістю (СУЯ) та застосування стандарту ISO 9000 до очищення від мін, та надаються рекомендації.

У цьому звіті головна увага приділяється застосуванню СУЯ під час виконання завдань і здійснення процесів в області розмінування, хоча рекомендації можуть застосовуватися й до інших областей протимінної діяльності.

ЯКІСТЬ - ВИЗНАЧЕННЯ

Термін «якість» має багато значень: ступінь досконалості, узгодженості і відповідності до вимог та відсутність дефектів, недоліків або забруднень. Офіційне визначення ISO є наступним: «... міра, якою сукупність притаманних характеристик задовольняє відповідні вимоги».

Концепція *комплексного управління якістю* (КУЯ) та розробка *системи управління якістю* (СУЯ) були започатковані у 80-і роки минулого століття, і вони використовувалися керівництвом для досягнення рівнів досконалості в промисловості. Ті компанії, які взяли на озброєння цю філософію для того, щоб змінити свою організаційну структуру і створити відповідні можливості для своїх співробітників, домоглися чудових результатів роботи і очевидних конкурентних переваг. Протягом 90-х років минулого століття цей підхід застосовувався у державному секторі та в "некомерційних" організаціях з аналогічним поліпшенням результатів їх діяльності.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Елементи СУЯ

СУЯ складається з трьох компонентів: (1) стандартів і загальних процедур, які визначають правила, норми і необхідні рівні продуктивності та ефективності організації; (2) внутрішньої системи управління (такої, як стандарт ISO 9001: 2008), яка спонукає організацію прагнути досягти рівнів цих стандартів; (3) інституційних структур, таких як національні та міжнародні професійні органи, які встановлюють правила, норми і необхідні рівні продуктивності і ефективності, та контролюють діяльність своїх організацій-учасниць. У цьому розділі документа розглядаються три згадані компоненти і обговорюються питання про їх відповідність вимогам протимінної діяльності.

Система ISO 9000

Стандарт ISO 9000 визначає принципи дисципліни управління, яка спонукає організацію виробляти товари та надавати послуги відповідно до узгоджених вимог. Ці вимоги можуть відображати або особливі потреби та сподівання покупців стосовно конкретного товару, або можуть бути стандартами на послуги, які

вважаються відповідними вимогами професійним органом (на зразок послуг юрисконсультів або лікарів). Стандарт ISO 9000 не є, сам по собі, стандартом на товар або послугу. В ньому відсутні критерії приймання товару. Однак, у стандарті ISO 9000 від організацій вимагається впровадження та застосування процедур, процесів та методів управління, за допомогою яких будуть стабільно надаватися товари і послуги відповідно до необхідних стандартів.

У початковій системі 1994 року існували три рівня акредитації відповідно до стандарту ISO 9000: стандарт ISO 9001 вважався найбільш комплексною і всебічною системою управління якістю, стандарт ISO 9002 найбільшою мірою підходив для організацій, які постачають товари або послуги, під час виробництва яких не вимагається проводити конструкторські роботи концептуального характеру, в той час як в стандарті ISO 9003 описувалася типова система управління якістю для використання в тих випадках, коли відповідність спеціальним вимогам могла забезпечуватися лише шляхом проведення заключних інспекцій та випробувань. 15 грудня 2000 року ці три стандарти були замінені єдиним стандартом - ISO 9001:2000. ISO 9001:2000 після того було оновлено та замінено стандартом ISO 9001: 2008, хоча вимоги до управління якістю залишилися незмінними.

Організації, які прагнуть отримати акредитацію відповідно до стандарту ISO 9001:2008, зобов'язані відповідати узгодженому набору критеріїв: 5 основних стандартних пунктів «областей», які визначають узгоджені критерії, перелічені в Додатку 1 до цього документа. Тлумачення цих критеріїв залежить від ролі організації і від того, чи виробляє ця організація даний товар або надає дану послугу. Багато професійних органів розробили керівні принципи, які стосуються їхніх власних секторів комерційної діяльності та професій. Сьогодні не існує узгоджених міжнародних критеріїв або керівних принципів протимінної діяльності.

Застосування стандарту ISO 9001: 2008 до протимінної діяльності

Для відображення ролі організації, яка займається протимінною діяльністю, необхідно модифікувати 5 основних стандартних пунктів «областей» стандарту ISO 9001: 2000.

Відповідність цих положень вимогам до розмінування може бути встановлено шляхом накладення їх на стандарти і керівництва МСПМД (IMAS) згідно з Додатком 2 до цього документа. Отримана в результаті матриця забезпечує більш глибоке і всебічне розуміння загальних вимог до якості очищення територій від мін та ВЗВ. Наприклад, очікується, що організація з розмінування, яка прагне отримати акредитацію відповідно до стандарту ISO 9001:2008, продемонструє, як її внутрішні процедури забезпечення якості та контролю якості будуть використовуватися для виявлення критичних невідповідностей - операції, проведення якої в даний час вимагається в багатьох контрактах. Що стосується стандартів МСПМД (IMAS), то критична невідповідність визначається як невідповідність ділянки землі (як правило, площею 1 м²), що містить одну або кілька мін або ВЗВ. Передбачається, що СОП організації з розмінування відповідатимуть вимогам щодо моніторингу та проведення інспекцій після очищення територій від мін, які наводяться в стандартах МСПМД (IMAS) 07.40 та МСПМД (IMAS) 09.20.

Такий підхід забезпечив би загальну основу для оцінки та визначення відповідності і підготовленості підрядників і субпідрядників, як складової частини процедур акредитації. Це дозволило б домогтися прозорості, що, в свою чергу, зміцнило б довіру до продукту.

Професійні органи і установи

Організації та окремі особи, які прагнуть відповідати узгодженим професійним стандартам, зазвичай поділяють спільні цінності та переконання. Професійні органи та організації представляють інтереси і висловлюють погляди своїх членів. Вони забезпечують відповідність погодженим стандартам і заохочують відданість спільним цінностям і переконанням. Багато установ випускають докладні професійні Рекомендації щодо акредитації відповідно до стандарту ISO 9001:2000 (ISO 9001:2008), а також загальні рекомендації з поточних питань застосування СУЯ.

Створення таких органів та інституцій в рамках протимінної спільноти було б корисним, і його слід заохочувати. Такі органи могли б виробити дуже корисний механізм для формування моральних цілей та ідеалів і для розробки загальних політики і методів в області протимінної діяльності. Вони доповнили б роль Центральних установ ООН.

На початковому етапі було б простіше створювати такі органи і установи на національному та регіональному рівнях, хоча слід було б заохочувати створення міжнародних афілійованих утворень та товариств. В даний час відомо про існування лише одного такого органу: Інституту інженерів з знешкодження та видалення боєприпасів (IMCE), який був створений в 1998 році.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Резолюція ГА 51/540 від 23 жовтня 1996 року наклала на ООН зобов'язання та надала їй повноваження на розробку ефективних міжнародних протимінних стандартів і керівних вказівок щодо застосування систем управління якістю. Для втілення в життя цих повноважень пропонуються наступні рекомендації:

- Слід заохочувати розробку організаціями, що займаються протимінною діяльністю, стратегій, запровадження систем управління, демонстрацію процедур і методів, які відповідають принципам комплексного управління якістю
- Існує необхідність запровадження зводу міжнародних керівних принципів щодо застосування стандарту ISO 9000 до протимінної діяльності
- Слід заохочувати формування професійних органів в рамках протимінної спільноти, але з суворим контролем їхнього правового статусу, конституції та складу.

Доповнення 1 до Додатка «С» (Інформаційне) Процедури, що вимагаються у стандарті 9001:2008

Наступні 5 предметних областей є основними пунктами стандарту ISO 9001: 2008. Ці пункти містять численні підпункти, відповідність яким вимагається для одержання акредитації згідно зі стандартом ISO 9001: 2008 (акредитація). Кожен підпункт містить більш конкретні вимоги; всього налічується 184 позиції, щодо яких необхідно представити певні докази наявності документації процесу або політики, або практики, або того й іншого. Рекомендації щодо відповідності кожної позиції надаються професійними органами та інституціями.

Рекомендації щодо розмінування наводяться в Доповненні 2.

4. Система управління якістю

- 4.1. Загальні вимоги
- 4.2. Вимоги до документації

5. Відповідальність в галузі управління

- 5.1. Зобов'язання в галузі управління
- 5.2. Головна увага – задоволенню потреб замовника
- 5.3. Політика в галузі управління якістю
- 5.4. Планування
- 5.5. Відповідальність, органи управління та зв'язок
- 5.6. Перегляд процесу управління

6. Управління ресурсами

- 6.1. Надання ресурсів
- 6.2. Людські ресурси
- 6.3. Інфраструктура
- 6.4. Виробниче середовище

7. Реалізація продукту

- 7.1. Планування реалізації продукту
- 7.2. Процеси, пов'язані з замовником
- 7.3. Проектування та розробка
- 7.4. Закупівля
- 7.5. Виробництво та надання послуг
- 7.6. Контроль за засобами моніторингу та вимірювальними пристроями

8. Вимірювання, аналіз і удосконалення

- 8.1. Загальні положення
- 8.2. Моніторинг та вимірювання
- 8.3. Контроль за некондиційним продуктом
- 8.4. Аналіз даних
- 8.5. Удосконалення

Реєстр поправок

Внесення поправок до МСПМД (IMAS)

Серія стандартів МСПМД (IMAS) підлягає офіційному перегляду на трирічній основі, проте це не виключає внесення поправок в межах цих трирічних періодів з причин операційної безпеки й ефективності або ж для редакційних цілей.

При внесенні поправок до цього МСПМД (IMAS) їм надається номер, вказується дата та наводиться загальна інформація про відповідну поправку (див. таблицю нижче). Поправка також буде вказана на титульній сторінці МСПМД (IMAS) шляхом її зазначення під датою видання і фразою «містить поправку номер(-и) / тощо».

Після завершення офіційного перегляду кожного МСПМД (IMAS) можуть випускатися нові видання. Поправки аж до самої дати нового видання будуть внесені до нового видання і таблиця реєстру поправок буде очищена. Після цього реєстрація поправок почнеться знову до того часу, поки не буде проведено новий перегляд.

Версіями МСПМД (IMAS) з найпізнішими поправками є версії, розміщені на веб-сайті МСПМД (IMAS) за адресою www.mineactionstandards.org.

Номер	Дата	Інформація про поправку
1	01 грудня 2004 р.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни форматування. 2. Незначні зміни у редагуванні тексту. 3. Зміни, внесені в терміни, визначення і скорочення, необхідні для забезпечення відповідності цього стандарту МСПМД (IMAS) стандартам МСПМД (IMAS) 04.10. 4. Істотні зміни: <ol style="list-style-type: none"> а) Підпункт 4.1: повний перегляд
2	23 липня 2005 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підпункт 4.4: третій абзац, друге речення: включення пункту стосовно звітів про нещасні випадки/інциденти, що мають додаватися до Післяпроектного перегляду. 2. Додаток «В»: змінено визначення терміну «Забезпечення якості» (ЗЯ) з метою забезпечення його відповідності визначенню цього терміну в стандарті МСПМД (IMAS) 04.10.
3	1 серпня 2006 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Незначні зміни / доповнення до першого і другого абзацу передмови 2. Пункт 4.1, параграф 4, видалення першого речення. 3. Включення терміну «мін та ВЗВ». 4. Видалення терміну «загроза» з усіх розділів МСПМД (IMAS) 5. Пункт 4.2.6, нове речення додано до другого абзацу. 6. Пункт 4.3.2, незначні зміни тексту в першому абзаці. 7. Пункт 4.3.3.2 зміни в заголовку, зміни в тексті першого абзацу та видалення останнього абзацу (Примітка). 8. Додаток «В», нове визначення «всестороннє врахування гендерної проблематики»
4	11 листопада 2009 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Незначні зміни в усьому тексті 2. Оновлення визначення НОПМД. 3. Оновлення адреси ЮНМАС 4. Інтеграція концепції вивільнення земель та включення посилань на вивільнення земель до МСПМД (IMAS) 08.20, 08.21 та 08.22. 5. ISO 9001: 2000 змінено на ISO 9001: 2008 6. Забезпечення врахування гендерних та різних питань – незначні доповнення з цією метою. 7. Оновлено посилання на нормативні документи в усьому тексті, включаючи посилання на CWA. 8. Видалення Додатка «В» та посилання на нього в МСПМД (IMAS).
5	01 серпня 2012 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Переглянуто вплив розробки МТНБ (IATG). 2. Незначні типографські поправки.
6	1 червня 2013 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Переглянуто щодо впливу нового поняття «розблокування території» в МСПМД (IMAS) 2. Оновлено «Вивільнення земель» у абзаці Вступу, пункти з вимогами до нетехнічного обстеження, технічного обстеження та очищення 3. Видалено посилання на ЗОПД в МСПМД (IMAS). 4. Оновлено посилання на ВЗ, НТО, ТО, МСПМД (IMAS) по тексту та в додатку «А». 5. Оновлено список МСПМД (IMAS) в Додатку «С». 6. Номер поправки включений до заголовка і колонтитулу